

ARAŞTIRMACILAR İÇİN KAYDA GEÇMESİ YÖNÜNDEN: DEĞERLİ KONUT VERGİSİ'NE ESAS DEĞERLEME İŞLEMİNE KARŞI İDARİ İTİRAZ ve YARGI SÜRECİ

Akın Gencer ŞENTÜRK, Avukat

İzmir, 07.07.2020

I. GİRİŞ

7194 sayılı “*Dijital Hizmet Vergisi İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun*” (RG: 07.12.2019 – 30971) ile Emlak Vergisi Kanunu’na eklenen maddeler ile “*Değerli Konut Vergisi*” ihdas edilmiştir.

Buna göre kısaca; Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlardan bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değeri 5.000.000 Türk lirası ve üzerinde olanlar değerli konut vergisine tabi olacak (md. 42), Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce ilgili mevzuat kapsamında yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucunda belirlenen ve değeri bu tutarı aşan (bu tutar dâhil) mesken nitelikli taşınmazlar vergiye tabi olacak, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen bir değer bulunmaması durumunda, bina vergi değeri esas alınarak vergilendirme işlemleri yapılacaktır (md. 43).

Kanun ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce ilgili mevzuat kapsamında yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucunda belirlenen ve söz konusu tutarı aşan (bu tutar dâhil) mesken nitelikli taşınmazların, ilgilileri tarafından ulaşılabilecek şekilde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün internet sitesinde ilan edilmesi ve ilgisine ayrıca tebliğ edilmesi öngörülmüştür. Bu şekilde tebliğ tarihinden itibaren on beşinci günün sonuna kadar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne itiraz edilmeyen mesken nitelikli taşınmaz değeri kesinleşecek, süresinde yapılan itirazlar, on beş gün içinde değerlendirilerek sonuçlandırılacak ve kesinleşen değer, aynı usulle ilan ve ilgisine tebliğ edilecektir (md. 43).

Görüldüğü üzere verginin ihdas edildiği Kanun hükmünde, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü’nün yaptığı veya yaptırdığı bir değerlemeden, bunun ilgisine tebliğinden, tebliğ sonrası on beş günlük bir (idari) itiraz süresi ile itirazı takiben bunun karara bağlanması için bir başka on beş günlük süreden söz edilmektedir.

Eğer Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü böyle bir değerlendirme yaparak / yaptırarak bir değer tespit etmiş ise bu değer vergiye esas alınacağından (aksi halde bina vergi değeri esas alınacaktır) buna karşı hangi itiraz ve hangi dava yollarının, nasıl ve ne şekilde kullanılabileceği önem arz etmektedir.

Verginin ihdasını takip eden süreçte, değer tespitine ilişkin tebliği izleyen on beş gün içinde idari itirazın yapılabileceği, bunun idari bir itiraz olduğu yolunda fikir birliği oluşmuş ise de itirazın on beş gün içinde cevaplanmaması durumunda zımni red sayılarak on beşinci günü takip eden süre içinde dava açılmasının gerekli olup olmadığı, açılacaksa bunun idare mahkemesi mi ya da vergi mahkemesi nezdinde mi açılacağı gibi konularda görüşler ayrılmıştır. İdare mahkemelerinde dava açma süresinin atılmış, veri mahkemelerinde ise otuz

gün olduğu dikkate alındığında durum tespiti önemli hale gelmiştir. Görevli mahkeme ve dolayısıyla dava açma süresi dışında ayrıca yetkili mahkeme konusunda da görüş ayrılıkları yaşandığı gözlemlenmiştir.

Gerçi 7221 sayılı Kanunun 16/a maddesi ile Kanunun 42. maddesinde yer alan "bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değeri 5.000.000 Türk lirası ve" ibaresinin "29 uncu maddeye göre belirlenen bina vergi değeri 5.000.000 Türk lirasının" şeklinde değiştirilmesi, aynı Kanun'un 19. maddesiyle 1319 sayılı Kanuna eklenen Geçici 24. maddenin 1 fıkrasında, "Bu Kanunun "Dördüncü Kısım" başlığı altında düzenlenen değerli konut vergisine ilişkin mükellefiyet 2021 yılının başından itibaren başlar. 2020 yılına ilişkin olarak 2020 yılında verilmesi gereken beyanname verilmez, vergi tahakkuk ettirilmez." ve 2. fıkrasında da; "değerli konut vergisinin uygulamasında bu maddeyi ihdas eden Kanun'un yayımı tarihinden önce Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değerlerin dikkate alınmayacağı" hüküm altına alınmış olması nedeni ile bu tartışmaların bir önemi kalmamış görünmekte ise de bu süreçte deneyimlenmiş hususların gelecekte benzer uygulamalarda yararlı olabileceği düşüncesi ile çalışmamız kaleme alınmıştır.

II. DENEYİMLENİŞ SÜREÇ

A. Dava

Davacının maliki olduğu ve İstanbul'da bulunan taşınmazına ilişkin olarak, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'na eklenen 42 ve devamı maddeleri uyarınca Değerli Konut Vergisine esas teşkil etmek üzere davalı idarece (Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü-Ankara) tesis edilen ve kendisine tebliğ edilen değerlendirme işlemine karşı, tebliği izleyen on beş gün içinde idare nezdinde itirazda bulunmuş, yapılan itirazın (on beş günlük süre içinde cevaplanmayarak) zımnen reddi üzerine, değerlendirme işleminin iptali istemi ile dava açmıştır.

Dava, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü-Ankara husumeti ile İdare Mahkemesi'nde ve davalı idarenin bulunduğu Ankara'da açılmıştır. İdare mahkemelerinde dava açma süresi 60 gün olmakla birlikte davacı tedbiren idareye yapılan itirazın zımnen reddi sonrası 30 günlük süre içinde davasını açmış bulunmaktadır.

B. Ankara İdare Mahkemesi'nin Görevsizlik Kararı

Ankara 6. İdare Mahkemesi, 24.01.2020 tarih ve E:2020/126 K:2020/146 sayılı kararı ile;

<<2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun vergi mahkemelerinin görevlerini belirleyen 6. maddesinde, vergi mahkemelerinin; "a) Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları, b) "a" bendindeki konularda 6183 sayılı Yasanın uygulanmasına ilişkin davaları, c) Diğer kanunlarla verilen işleri çözümleyeceği " kuralına; 5. maddesinin 1. fıkrasında ise, idare mahkemelerinin; "Vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki iptal davalarını, tam yargı davalarını, Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaları ve diğer kanunlarla verilen işleri çözümleyeceği " kuralına yer verilmiştir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Değerli Konut Vergisini" düzenleyen Dördüncü Kısımının "Konu" başlıklı 42. maddesinde; "Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlardan bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değeri 5.000.000 Türk lirası ve üzerinde olanlar değerli konut vergisine tabidir" kuralına, "Vergiye ait değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi" başlıklı 43. maddesinde ise; "Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce ilgili mevzuat kapsamında yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucunda belirlenen ve değeri 42 nci maddede yer alan tutarı aşan (bu tutar dâhil) mesken nitelikli taşınmazlar, ilgilileri tarafından ulaşılabilecek şekilde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün internet sitesinde ilan edilir ve ilgisine ayrıca tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren on beşinci günün sonuna kadar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne itiraz edilmeyen mesken nitelikli taşınmaz değeri kesinleşir. Süresinde yapılan itirazlar, on beş gün içinde değerlendirilerek sonuçlandırılır ve kesinleşen değer, aynı usulle ilan ve ilgisine tebliğ edilir. Bu değer, değerli konut vergisi uygulamasında Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer olarak kabul edilir. Bu vergi uygulamasında, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen bir değer bulunmaması durumunda, bina vergi değeri esas alınarak vergilendirme işlemleri yapılır. Bina vergi değeri, 29 uncu maddeye göre belirlenen vergi değeridir." kuralına yer verilmiştir.

Dava dosyanın incelenmesinden; davacının maliki olduğu taşınmazın değerinin belirlenmesine ilişkin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, yukarıda yer verilen hükümler uyarınca, söz konusu taşınmazın vergiye tabi değerinin belirlenmesine ilişkin olan ve vergi mevzuatından kaynaklanan bu uyuşmazlığın görüm ve çözümünün, Vergi Mahkemelerinin görevine girdiği sonucuna varılmıştır.>>

gerekçesi ile 2577 sayılı Kanunun 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine, dosyanın görevli olan Ankara Vergi Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

C. Ankara Vergi Mahkemesi'nin Yetkisizlik Kararı

İdare Mahkemesi görevsizlik kararı üzerine dava dosyası kendisine intikal eden Ankara 6. Vergi Mahkemesi, 05.02.2020 tarih ve E:2020/351 K:2020/211 sayılı kararı ile;

<<2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1/a bendinde; idari yargının görevli olduğu konularda görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesine karar verileceği hükme bağlanmış olup, anılan maddenin 4. fıkrasında da; ilk inceleme üzerine Danıştay veya mahkemelerce verilen; bu maddenin 1/a bendinde belirtilen idari yargının görevli olduğu konularda davanın görev ve yetki yönünden reddine ilişkin kararlarla, 1/c bendinde yazılı gerçek hasma tebliğ ve 1/d bendindeki dilekçe ret kararları dışında ilgisine göre istinaf ya da temyiz yoluna başvurulabileceği kuralına yer verilmiştir.

Anılan Yasa'nın vergi uyuşmazlıklarında yetkiyi belirleyen 37. maddesinde "Bu Kanuna göre vergi uyuşmazlıklarında yetkili mahkeme:

a) Uyuşmazlık konusu vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren, zam ve cezaları kesen,

b) Gümrük Kanununa göre alınması gereken vergilerle Vergi Usul Kanunu gereğince şikayet yoluyla vergi düzeltme taleplerinin reddine dair işlemlerde; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren,

c) Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun uygulamasında ödeme emrini düzenleyen,

d) Diğer uyuşmazlıklarda dava konusu işlemi yapan,

Dairenin bulunduğu yerdeki vergi mahkemesidir." hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, aynı Yasa'nın "Taşınmaz mallara ilişkin davalarda yetki:" başlıklı 34. maddesinde, "İmar, kamulaştırma, yıkım, işgal, tahsis, ruhsat ve iskan gibi taşınmaz mallarla ilgili mevzuatın uygulanmasında veya bunlara bağlı her türlü haklara veya kamu mallarına ilişkin idari davalarda yetkili mahkeme taşınmaz malların bulunduğu yer idare mahkemesidir." hükmü düzenlenmiştir.

07.12.2019 gün ve 30971 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 30 ve 37. maddeleri arasında yapılan düzenlemelerle 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 42 ile 49. maddeleri ile kapsamı açıklanan "Değerli Konut Vergisi" başlığı altında yeni bir vergi türü ihdas edilmiş, anılan Yasa'nın 42. maddesinde değeri 5.000,00.-TL ve üzeri olan mesken nitelikli taşınmazlar için değerli konut vergisi alınacağı, 43. maddesinde değerli konut vergisinin belirlenmesine esas alınacak vergi değerinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından belirleneceği, 47. maddesinde de, mükellef tarafından mesken nitelikli taşınmaza ilişkin bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer, buna ait vesikalarla mesken nitelikli taşınmazın bulunduğu yerdeki Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı yetkili vergi dairesine beyan edileceği hükme bağlanmıştır.

Dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; davacının maliki olduğu İstanbul İli, ... taşınmazın değerli konut vergisine esas değerinin 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 43. maddesine istinaden belirlenmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda belirtilen 7194 sayılı Yasa ile ihdas edilen Emlak Vergisi Kanununun 43. maddesine istinaden davalı idare tarafından davacıya ait İstanbul İli, ... taşınmaza ilişkin belirlenen değer, dava konusu edildiği görülmüş olup, söz konusu taşınmazın bulunduğu yerin İstanbul il sınırları dahilinde bulunması ve bu taşınmaz nedeniyle alınması gereken/gerekecek değerli konut vergisinin de 1319 sayılı Kanun'un 47. maddesi gereği taşınmazın bulunduğu yer vergi dairesince tarh ve tahakkuk edilecek olması karşısında; iş bu davanın çözümüne ilişkin olarak taşınmazın bulunduğu yer olan İstanbul Vergi Mahkemesi'nin yetkili olduğu sonucuna varılmıştır.>>

gerekçesi ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1/a bendi hükmü uyarınca Davanın Yetki Yönünden Reddine, dosyanın yetkili İstanbul Vergi Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

D. İstanbul Vergi Mahkemesi'nin Yetkisizlik (ve yetkili mahkemenin belirlenebilmesi için dava dosyasının Danıştay Başkanlığına gönderilmesi) Kararı

Yetkisizlik kararı ile dava dosyasının kendisine intikali sonrasında İstanbul 8. Vergi Mahkemesi, 21.02.2020 tarih ve E:2020/676 K:2020/542 sayılı kararı ile;

<<2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu'nun 15. maddesinin 1/a bendinde; idari yargının görevli olduğu konularda görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesine karar verileceği düzenlenmiştir.

Anılan Kanun'un vergi uyuşmazlıklarında yetkiyi belirleyen 37. maddesinde, "Bu kanuna göre vergi uyuşmazlıklarında yetkili mahkeme:

a) Uyuşmazlık konusu vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren, zam ve cezaları kesen,

b) Gümrük Kanununa göre alınması gereken vergilerle Vergi Usul Kanunu gereğince şikayet yoluyla vergi düzeltme taleplerinin reddine dair işlemlerde; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren,

c) Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun uygulamasında ödeme emrini düzenleyen,

d) Diğer uyuşmazlıklarda dava konusu işlemi yapan,

Dairenin bulunduğu yerdeki vergi mahkemesidir." düzenlenmesine yer verilmiş olup, aynı Kanun'un görevsizlik ve yetkisizlik hallerinde yapılacak işlemlere ilişkin değişik 43. maddesinin 1-b bendinde de; "görevsizlik veya yetkisizlik sebebiyle dosyanın gönderildiği mahkeme kendisini görevsiz veya yetkisiz gördüğü takdirde, söz konusu mahkeme ile görevsizlik ve yetkisizlik kararını veren mahkeme aynı bölge idare mahkemesinin yargı çevresinde ise, uyuşmazlığın bölge idare mahkemesince, aksi halde Danıştayca çözümleneceği" kurala bağlanmıştır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Konu" başlıklı 42. maddesinde, "Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlardan bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenen değeri 5.000.000 Türk lirası ve üzerinde olanların değerli konut vergisine tabi olacağı, "Vergiye ait değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi" başlıklı 43. maddesinde, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne ilgili mevzuat kapsamında yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucunda belirlenen ve değeri 42. maddede yer alan tutarı aşan (bu tutar dâhil) mesken nitelikli taşınmazlar, ilgilileri tarafından ulaşılabilecek şekilde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinde ilan edilir ve ilgisine ayrıca tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren on beşinci günün sonuna kadar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne itiraz edilmeyen mesken nitelikli taşınmaz değeri kesinleşir. Süresinde yapılan itirazlar, on beş gün içinde değerlendirilerek sonuçlandırılır ve kesinleşen değer, aynı usulle ilan ve ilgisine tebliğ edilir. Bu değer, değerli konut vergisi uygulamasında Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenen değer olarak kabul edilir. Bu vergi uygulamasında, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenen bir değer bulunmaması durumunda, bina vergi değeri esas alınarak vergilendirme işlemlerin yapılacağı" hükme bağlanmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; İstanbul İli ... değer belirleme işleminin 1319 sayılı Kanun gereği davalı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nce yapıldığı, değerlendirme işlemine karşı itirazın da yine aynı Kanun gereği Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'ne yapıldığı, bu başvuruya karşı cevap verilmeyerek oluşan zımni ret işleminin iptali istemiyle iş bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, Ankara 6. Vergi Mahkemesi'nin 05/02/2020 tarih ve E:2020/351, K:2020/211 sayılı kararında, "söz konusu taşınmazın bulunduğu yerin İstanbul İl sınırları dahilinde bulunması ve bu taşınmaz nedeniyle alınması gereken/gerekecek değerli konut vergisinin de 1319 sayılı Kanun'un 47. maddesi gereği taşınmazın bulunduğu yer vergi dairesince takip ve tahakkuk edilecek olması karşısında; iş bu davanın çözümüne ilişkin olarak taşınmazın bulunduğu yer olan İstanbul Vergi Mahkemesi'nin yetkili olduğu" gerekçesiyle yetki ret kararı verilerek dosyanın Mahkememize gönderildiği görülmüş ise de; yukarıda bahsi geçen 37. maddenin a bendindeki yetki kuralının, söz konusu taşınmaza ilişkin olarak tahakkuk ettirilmiş bir vergi bulunması durumunda uygulanabileceği, dava konusu işlemin taşınmaza ilişkin olarak tahakkuk etmiş değerli konut vergisinin iptali istemine ilişkin olmadığı, iptali talep edilen işlemin bir değerlendirme işlemi olduğu ve bu işlemin de Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nce tesis edilmiş olduğu görüldüğünden dava konusu işlemi yapan yerdeki Ankara Vergi Mahkemelerinin davanın görüm ve çözümünde yetkili olacağı sonucuna varılmıştır.>>

gerekçesi ile 2577 Sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın yetki yönünden reddine, aynı Kanununun 43/1-b maddesi uyarınca yetkili mahkemenin belirlenebilmesi için dava dosyasının Danıştay Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir.

E. Danıştay'ın Yetkili Yargı Yerinin Belirlenmesi Kararı

Vergi Mahkemesi'nin gönderme kararı sonrası Danıştay Dokuzuncu Daire, 22.05.2020 tarih ve E:2020/1655 K:2020/2100 sayılı kararı ile;

<<... tarafından, İstanbul ilinde bulunan taşınmazı için değerli konut vergisine esas olmak üzere vergi değerinin belirlenmesi ile ilgili işlemlerin iptali istemiyle Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'ne karşı açılan davada; İstanbul 8. Vergi Mahkemesi'nin 21/02/2020 tarih ve E:2020/676, K:2020/542 sayılı kararıyla yetkili vergi mahkemesinin belirlenmesi için 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 43. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi uyarınca Danıştay Başkanlığı'na gönderilen dava dosyası incelenerek işin gereği görüşüldü:

Dosyanın incelenmesinden; davacının maliki olduğu ve İstanbul ilinde bulunan taşınmazının değerli konut vergisi matrahına esas değerinin olay tarihinde yürürlükte bulunan 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 42. ve 43. maddeleri gereğince Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nce belirlenmesi ile ilgili işlemlerin iptali istemiyle açılan davada; Ankara 6. Vergi Mahkemesi'nin 05/02/2020 tarih ve E:2020/351, K:2020/211 sayılı kararıyla "uyuşmazlığa konu taşınmazın bulunduğu yerin İstanbul il sınırları dahilinde bulunması ve bu taşınmaz nedeniyle alınması gereken/gerekecek değerli konut vergisinin de 1319 sayılı Kanun'un 47. maddesi gereği taşınmazın bulunduğu yer vergi dairesince takip ve tahakkuk ettirilecek olması karşısında iş bu davanın çözümüne ilişkin olarak taşınmazın bulunduğu yer olan İstanbul Vergi Mahkemesi'nin yetkili olduğu" gerekçesiyle davanın yetki yönünden reddedilerek dosyanın İstanbul Vergi Mahkemesi'ne gönderildiği; İstanbul 8. Vergi Mahkemesi'nin 21/02/2020 tarih ve E:2020/676, K:2020/542 sayılı kararıyla da "2577 sayılı Kanun'un 37. maddesinin (a) bendindeki yetki kuralının uyuşmazlığa konu taşınmaza ilişkin

olarak tahakkuk ettirilmiş bir vergi bulunması durumunda uygulanabileceği, dava konusu işlemin taşınmaza ilişkin olarak tahakkuk etmiş değerli konut vergisinin iptali istemine ilişkin olmadığı, iptali talep edilen işlemin bir değerlendirme işlemi olduğu ve bu işlemin de Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nce tesis edilmiş olduğu görüldüğünden dava konusu işlemi yapan yerdeki Ankara Vergi Mahkemelerinin davanın görüm ve çözümünde yetkili olduğu" gerekçesiyle davanın yetki yönünden reddedilerek yetkili mahkemenin belirlenmesi için dosyanın Danıştay Başkanlığı'na gönderildiği anlaşılmıştır.

7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 30-37. maddeleri arasında yapılan düzenlemelerle 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 42 ila 49. maddeleri arasına "Değerli Konut Vergisi" başlığı altında yeni bir vergi türü ihdas edilmiş olup, 42. maddede değeri 5.000.000,00 TL ve üzeri olan mesken nitelikli taşınmazların değerli konut vergisine tabi olacağı, 43. maddesinde (mülga) değerli konut vergisinin belirlenmesine esas alınacak vergi değerinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından belirleneceği, 47. maddede ise mükellef tarafından, mesken nitelikli taşınmaza ilişkin değer, buna ait vesikalarla, mesken nitelikli taşınmazın bulunduğu yerdeki Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı yetkili vergi dairesine, mesken nitelikli taşınmazın değerinin 42. maddede belirtilen tutarı aştığı (bu tutar dâhil) yılı takip eden yılın Şubat ayının 20. günü sonuna kadar beyanname ile beyan edileceği, verginin yetkili vergi dairesince yıllık olarak tarh ve tahakkuk olunacağı düzenlemelerine yer verilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun vergi uyuşmazlıklarında yetkiyi belirleyen 37. maddesinde "Bu Kanuna göre vergi uyuşmazlıklarında yetkili mahkeme:

a) Uyuşmazlık konusu vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren, zam ve cezaları kesen,

b) Gümrük Kanununa göre alınması gereken vergilerle Vergi Usul Kanunu gereğince şikayet yoluyla vergi düzeltme taleplerinin reddine dair işlemlerde; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren,

c) Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun uygulamasında ödeme emrini düzenleyen,

d) Diğer uyuşmazlıklarda dava konusu işlemi yapan dairenin bulunduğu yerdeki vergi mahkemesidir." hükmü yer almaktadır.

Uyuşmazlıkta, olay tarihinde yürürlükte bulunan 1319 sayılı Kanun'un 43. maddesine göre değerli konut vergisinin belirlenmesine esas alınacak vergi değeri Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından belirlenecek ise de söz konusu taşınmazın bulunduğu yerin İstanbul il sınırları dahilinde bulunması ve bu taşınmaz nedeniyle alınması gerekecek değerli konut vergisinin de 1319 sayılı Kanun'un 47. maddesi gereği taşınmazın bulunduğu yer vergi dairesince tarh ve tahakkuk ettirilecek olması karşısında; bu davanın çözümüne ilişkin olarak taşınmazın bulunduğu yer olan İstanbul Vergi Mahkemesi'nin yetkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.>>

gerekçesi ile uyuşmazlığı çözümlenmekle İstanbul Vergi Mahkemesi'nin yetkili kılınmasına, dava dosyasının İstanbul 8. Vergi Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

F. Yetkili ve Görevli İstanbul Vergi Mahkemesi'nin Kararı

Danıştay kararı üzerine İstanbul 8. Vergi Mahkemesi, 22.06.2020 tarih ve E:2020/1652 K:2020/1303 sayılı kararı ile;

<< 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 42. maddesinde; Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlardan 29. maddeye göre belirlenen bina vergi değeri 5.000.000,00-TL'nin üzerinde olanların değerli konut vergisine tabi olduğu, olay tarihinde yürürlükte bulunan 43. maddesinde; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce ilgili mevzuat kapsamında yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucunda belirlenen ve 5.000.000,00 Türk lirasını aşan (bu tutar dâhil) mesken nitelikli taşınmazların, ilgilileri tarafından ulaşılabilecek şekilde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün internet sitesinde ilan edileceği ve ilgisine ayrıca tebliğ edileceği, Tebliğ tarihinden itibaren on beşinci günün sonuna kadar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne itiraz edilmeyen mesken nitelikli taşınmaz değerinin kesinleşeceği, süresinde yapılan itirazların onbeş gün içinde değerlendirilerek sonuçlandırılacağı ve kesinleşen değer, aynı usulle ilan ve ilgisine tebliğ edileceği, bu değer, değerli konut vergisi uygulamasında Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer olarak kabul edileceği, değerli konut vergisi uygulamasında, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen bir değer bulunmaması halinde ise, Emlak Vergisi Kanunu'nun 29. maddesine göre belirlenen bina vergi değerinin esas alınarak vergilendirme işlemlerinin yapılacağı, 20.2.2020 tarih ve 31045 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 14.2.2020 tarih ve 7221 sayılı Kanun'un 19. maddesiyle 1319 sayılı Kanuna eklenen Geçici 24. maddenin 2. fıkrasında da; "değerli konut vergisinin uygulamasında bu maddeyi ihdas eden Kanun'un yayımı tarihinden önce Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değerlerin dikkate alınmayacağı" hüküm altına alınmıştır.

Dava dosyanın incelenmesinden; davacının maliki olduğu taşınmaza ilişkin olarak, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'na eklenen 42 ve devamı maddeleri uyarınca değerli konut vergisine esas teşkil etmek üzere davalı idarece tesis edilen ve davacıya tebliğ edilen değerlendirme işlemine karşı yapılan itirazın zımnen reddi üzerine, değerlendirme işleminin iptali talebiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

7221 sayılı Kanun'un 19. maddesiyle, 1319 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 24. maddenin 2. fıkrası gereğince, davalı idarece bu kanun değişikliğinden önce tesis edilen dava konusu işlemin hükümsüz hale geldiği anlaşıldığından, bakılan davanın konusuz kaldığı ve konusu kalmayan davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığı sonucuna varılmıştır.>>

gerekçesi ile konusu kalmayan davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermiştir.

III. SONUÇ

Yukarıda yer verilen süreç sonunda tespit ettiğimiz hususlar kısaca şöyledir:

1. Her ne kadar doğrudan vergilendirme konulu bir işlem olmasa bile (matrah yönünden) vergilendirmeye etkili olan değerlendirme / değer tespiti ile ilgili açılacak bir davada görevli mahkeme, Vergi Mahkemesidir.

2. Verginin belirlenmesine esas alınacak vergi değeri bir başka idare tarafından (somut olayda Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından) belirlenecek ise de söz konusu taşınmazın bulunduğu yerin vergi dairesince tarh ve tahakkuk ettirilecek olması nedeniyle yetkili mahkeme, taşınmazın bulunduğu yer Vergi Mahkemesi olacaktır.
3. Görevli mahkeme Vergi Mahkemesi olunca, Kanunlarda başkaca bir özel düzenleme bulunmadıkça 2577 sayılı Kanun uyarınca dava açma süresi de otuz gün olarak dikkate alınacaktır.
4. Vergi matrahının tespitini ilgilendiren (somut olayda Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından yapılan) değer tespiti / değerlendirme işlemi için Kanun ile öngörülen idari itiraz, tüketilmesi gereken zorunlu bir itiraz olmakla, buna başvurulmadan doğrudan dava açılması mümkün bulunmamaktadır.
5. Kanunda, itirazın karşılanması için idareye on beş günlük bir süre tanınmış olduğundan, genel zımni red süresi olan altmış gün değil bu özel süre olan on beş gün dikkate alınacaktır.
6. Özetle, Kanunda özel olarak belirlenmiş zorunlu idari itiraz süreci içinde (somut olayda on beş gün) idareye başvuru yapılacak, idare bunu Kanunla belirlenen özel süre içinde (somut olayda on beş gün) cevaplamadığı takdirde zımnen reddetmiş kabul edilecek, on beşinci günü takip eden otuz gün içinde taşınmazın bulunduğu yere göre belirlenecek yetkili Vergi Mahkemesi'nde dava açılacaktır.

UYARI

Makale olarak kaleme alınmış metinlerde ifade edilen görüşler, kaleme alındığı tarihte yazarın savunduğu görüşlerdir. Bu görüşler, mevzuatta meydana gelen / gelecek gelişmeler ile değişmiş olabilir. Her durumda, özellikle mevzuata yapılan yollamalar, bir başka kaynaktan daha teyit edilmeden kullanılmamalı ve ifade edilen görüşlerin, başka ortamlarda kabul görmeyebileceği gözden uzak tutulmamalıdır. Yazarın bu konuda bir taahhüdü de bulunmamaktadır. Mevzuatımızın özellikle vergi mevzuatımızın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz. Bu çalışmada yer alan bilgi ve açıklamalardan dolayı Av. Akın Gencer ŞENTÜRK'e sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Çalışma ve yazılardan kaynak gösterilmek şartıyla alıntılar yapılabilir. Ancak çalışma ve yazıların bir bütün halinde kullanımı tüm ortamlar ve kullanım şekilleri için telif sahibinin yazılı iznine bağlıdır.